

Co si máme pod tímto projektem představit a proč vznikl?

Jedná se o projekt, který ministerstvo zdravotnictví připravilo spolu se zdravotními pojišťovnami a zaměřuje se na prevenci před třemi konkrétními diagnózami – rakovinou prsu, děložního hrdla a kolorekta neboli tlustého střeva a konečníku. Jedná se o choroby, které jsou v Česku bohužel velmi rozšířené – ve srovnání s jinými zeměmi – a jejich počet neklesá, ba naopak. Navíc se na ně v řadě případů přichází až příliš pozdě – nemoc je již v pozdějších stádiích – a následná léčba je pak mnohem náročnější a také pochopitelně naděje na uzdravení jsou menší.

Jak tedy ministerstvo s těmito chorobami hodlá bojovat?

Jednoznačně se jedná o posílení prevence, která se u nás dlouhodobě podceňuje. Pojišťovny tedy rozesílají dopisy těm svým klientům, kteří patří do vytipovaných cílových skupin a kteří účast na preventivních vyšetřeních těchto tří chorob zanedbávají – nechodí na ně. V roce 2014 by tak měl takový dopis přijít do schránky bezmála dvěma milionům lidí, a pokud i tak budou tuto výzvu ignorovat, pojišťovny je budou zvat opakovaně.

Kdo patří do cílové skupiny, pro koho jsou dopisy určeny a kdy jim přijdou do schránek?

V případě vyšetření na karcinom prsu jsou cílovou skupinou ženy ve věku od 45 let do 70 let, u vyšetření karcinomu děložního hrdla ženy ve věku od 25 let do 70 let a v případě vyšetření na karcinom kolorekta jsou to muži a ženy ve věku od 50 let do 70 let.

Pojišťovny zajistí odeslání adresných výzev pojištěncům z cílových skupin formou dopisů. Obesílání vybraných pojištěnců bylo zahájeno hned na začátku roku 2014 a poté realizováno v pravidelných intervalech, tj. jedenkrát za měsíc, kdy se bude týkat vždy těch pojištěnců z cílové skupiny, kteří mají v daném období narozeniny. Pokud se pojištěnec na vyšetření po obdržení první výzvy nedostaví, pojišťovna jej osloví opakovaně.

Inspirace k tomuto projektu pochází patrně ze zahraničí, nejedná se tedy o žádné české know how – skutečně tam takové projekty fungují?

Výskyt nádorových onemocnění je ve vyspělých zemích Evropy významně nižší, a to právě díky celoplošně organizovaným screeningovým programům, které ročně navštíví až 90 % cílové populace. Zkušenosti ze zemí jako jsou Norsko, Švédsko, Finsko, Dánsko, Německo nebo Velká Británie ukazují, že celoplošná organizace screeningových programů zvýší návštěvnost a v dlouhodobé perspektivě sníží výskyt těchto závažných onemocnění. Jen pro představu, u nás na tato preventivní vyšetření chodí zhruba polovina cílové populace, u prevence kolorekta dokonce jen přibližně čtvrtina, skutečně tedy máme co zlepšovat.

Jak dlouho bude projekt trvat?

Adresné zvaní bylo zahájeno v lednu 2014, končit by mělo v polovině roku 2015. Za tu dobu tak pojišťovny mohou rozeslat až 3,5 milionu dopisů. Projekt bude doprovázen informační kampaní, jejímž cílem je podpořit povědomí o projektu a zvýšit tak účast na prevenci. Obě aktivity by se měly pozitivně zobrazit v celkovém zvýšení návštěvnosti screeningových programů v České republice. V dlouhodobé perspektivě by díky tomu mělo dojít ke snížení výskytu karcinomu prsu, děložního hrdla a kolorekta v pozdních stádiích, snížení úmrtnosti a zvýšení průměrného přežití. Informační kampaň by měla přispět ke zvýšení zájmu obyvatel ČR o prevenci nádorových onemocnění obecně a ke zvýšení zájmu občanů ČR o aktivní přístup k péči o vlastní zdraví.

Proč je důležité chodit na preventivní vyšetření?

V případě nádorových onemocnění je to nutné už z důvodu, že rakovina zpočátku nebolí, přichází velice nenápadně a plíživě a v momentě, kdy zaznamenáte obtíže (bulka, krvácení, bolesti apod.), se již nejedná o prevenci, ale o řešení akutního stavu. V tomto případě bývá už léčba delší a náročnější a také pravděpodobnost úplného uzdravení se samozřejmě snižuje. Proto je nutné na prevenci myslet a případné obtíže začít řešit včas.

Bude v dopise indikováno přesné datum a místo, kam se mají lidé na preventivní prohlídku dostavit?

Ve zvacím dopise je popsán návod, jak postupovat. Především je nutné objednat se u svého praktického lékaře či, v případě žen, u gynekologa.

Je výskyt nádorových onemocnění v České republice skutečně tak vážným problémem, že se takto hromadně zvou lidé na prevenci?

Česká republika patří bohužel k zemím s největším výskytem nádorových onemocnění a návštěvnost preventivních vyšetření je naopak velmi nízká. Příčin je více – jednak stárnutí populace – nádorová onemocnění se typicky vyskytují ve vyšším až vysokém věku. Svou roli hraje také genetická výbava a samozřejmě nevhodný životní styl (nedostatek pohybu, nezdravá strava apod.). V naší zemi je také nadprůměrná spotřeba alkoholu a vysoký počet kuřáků a i tyto faktory ke vzniku nádorových onemocnění výrazně přispívají. Takže ano, zvaní občanů na preventivní vyšetření je nutné a bylo ověřeno řadou vyspělých států jako nástroj, který umí screening posílit.

Je pravda, že čím více je člověk, například na mamografu, ozařován, tím větší riziko podstupuje a je to pro něj vlastně škodlivé?

V tomto případě obavy nejsou na místě. Současné digitální přístroje jsou bezpečné a opakované mamografie nejsou v žádném případě zdraví škodlivé. Mamografické vyšetření je nejspolehlivější známou metodou, jak nalézt například nádor, který je ještě v tak raném stádiu, že ho nelze odhalit pouhým vyšetřením pohmatem.

Jak probíhá vyšetření na rakovinu kolorekta?

Ve věku 50-54 let se test na okultní krvácení do stolice doporučuje provádět každý rok, v případě pozitivního nálezu pak následuje screeningová kolonoskopie. Od 55 let věku má pacient možnost volby, a to buď pokračovat v testech na okultní krvácení do stolice ve dvouletých intervalech (opět v případě pozitivního nálezu následuje screeningová kolonoskopie), nebo může podstoupit primární screeningovou kolonoskopii, která může být zopakována v 10 letém intervalu.

Preventivní vyšetření samotné je bezplatné, bude ale pacient hradit regulační poplatek ve výši 30 Kč?

U těchto screeningových vyšetření se jedná o prohlídku preventivní a vzhledem k tomu, že adresně budou zvaní pacienti, kteří preventivní prohlídku v poslední době neabsolvovali, regulační poplatek ve výši 30 Kč hradit nebudou.

Jak je to s preventivním vyšetřením na karcinom děložního hrdla? Platí se u gynekologa regulační poplatek 30 Kč?

Preventivní gynekologické vyšetření děložního hrdla je součástí výkonu „Preventivní prohlídka gynekologem a péče s ní související“ a při preventivní prohlídce se regulační poplatek poskytovateli zdravotních služeb nehradí.

Týká se tento projekt adresného zvaní na screeningová vyšetření pacientů všech zdravotních pojišťoven?

Ano, tento projekt se týká pacientů všech zdravotních pojišťoven v ČR.

Hrozí nějaký postih v případě, že se pacient na vyšetření nedostaví?

Nehrozí, ale každý pacient by si měl uvědomit, že se tak připravuje o možnost aktivně se starat o své zdraví, zjistit, zda je v pořádku a předejít případným pozdějším zdravotním komplikacím. Pokud se na karcinom přijde dostatečně včas, šance na jeho úspěšné vyléčení značně rostou. Cílem projektu je, abychom byli v tomto směru my jako Češi aktivnější a abychom starosti o své zdraví věnovali větší pozornost.

Proč je horní věková hranice pro zvaní 70 let? Znamená to, že od 70 let již vyšetření není nutné?

Horní věková hranice 70 let byla určena pouze pro účely adresného zvaní. Nad tuto věkovou hranici již pacienti zvací dopis neobdrží, což ale rozhodně neznamená, že na preventivní prohlídku nemají nárok. Stačí poradit se s praktickým lékařem.